

http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5850/Rezanepko_OS_OBYSTE_TA_OSOBYSTISNE_V_METODOLOHIYI.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Соколов-Ремизов С.Н. Литература. Каллиграфия. Живопись. К проблеме синтеза искусств в художественной культуре Дальнего Востока:
<https://www.twirpx.com/file/3126764/>

«ВЕЛИКА ХВИЛЯ В КАНОГАВА» КАЦУШІКИ ХОКУСАЯ: ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТВОРУ

Рибалко С.Б.,

Харківська державна академія культури

Гравюра Кацушіки Хокусая «Велика хвиля в Каногава» – найбільш цитований твір японського майстра не тільки на його батьківщині, а й за її межами. «Хвиля» за визнанням культурологів і мистецтвознавців, «накрила» Європу, викликавши безліч реплік і унаслідувань в живописі та графіці, музиці, архітектурі, дизайні. Однак, незважаючи на постійне почесне місце в мистецтвознавчих наративах, зміст уславленої гравюри залишається недостатньо висвітленим. Тому сприяє їй традиція бачити в зображеній сцені виключно драматичну картину боротьби людини з природною стихією, відсутність достеменних відомостей про наміри самого майстра щодо зазначеної композиції.

Ідеї запропонованої розвідки сформувався під впливом доповіді Є. Штейнера, який продемонстрував принципово нові підходи до прочитання змісту «Великої хвилі». Композиційна структура гравюри, в якій ясно прочитується незавершене коло, утворене контуром хвилі, трактується дослідником як натяк на колесо сансари, а візуальний повтор конуса гори в абрисі хвилі - як гра протилежними смислами (не два - два).

Відзначимо ще декілька змістовних шарів. Композиція аркуша «Велика хвиля в Каногава» демонструє точку зору не з узбережжя, а з відкритого моря, саме так, як її можуть бачити рибалки, повертаючись з рибної ловлі додому (за іншою версією – це перевізники риби до ринку в Едо). Тоді стає зрозумілим ритмічно-пластичне рішення океанської стихії, що з одного боку, лякає величезною хвилею, яка майже сягає небес, а з іншого – утворює видиму доріжку в глибину зображення, що простягається прямо до Фуджі. У такий площині Фуджі виступає як маяк, що вказує шлях додому.

Якщо розглянути твір у контексті інших аркушів серії, то можна побачити натяк на завершення показаної у «Великій хвилі» історії. У заключному (за першим задумом) 36-му аркуші «Узбережжя затоки

Таго» зображено точно такі човни, у яких рибалки спочивають у спокійних водах затоки.

Зіставлення «Великої хвилі» і більш пізніх робіт художника, а саме вітварних розписів, зроблених ним в селі Обусе, підтверджують і обґрунтованість її трактування в контексті космології інь-ян. Зокрема, вітварні розписи «Жіноча хвиля» і «Чоловіча хвиля», що нагадують за графічною розробкою «Велику хвилю в Каногава», є парними композиціями, що ілюструють єдність двох першопочатків.

Цікавим уявляється й спостереження Б. Воронової, яке не отримало розвитку в наступних роботах науковців. Дослідниця зазначила, що Хокусай був першим, хто показав японцям море і в цьому сенсі він суттєво розширив уявлення співвітчизників про свою країну.

Однією із основних, на нашу думку, відмінностей у сприйнятті композиції в Японії та на Заході є принципове розуміння фіналу зображеної історії. Сприйняття гравюри західним глядачем у драматичному контексті зумовлене досвідом романтизму у живописі і, зокрема, близькими за сюжетом картинами, як от «Плот Медузи» Теодора Жеріко. Героїка звичайних людей у незвичних обставинах, протистояння стихії і гостре відчуття крихкості людського життя – усе це вкладалося в концепцію романтизму. Можливо, далось взнаки й цунамі 1896 року на півночі Японії. Світлини із зображенням зруйнованих селищ були опубліковані у всіх газетах світу. «Велика хвиля» Хокусає, що набула популярності серед шанувальників мистецтва, немов унаочнювала звістку про цунамі. Зрештою, стійкість таких асоціацій закріплюється й традицією зображення хокусаєвої хвилі у якості емблеми стихійного лиха і взагалі у будь-яких візуалізаціях екологічної проблематики.

Варто додати, що й особливості графічної трактовки хвилі провокують саме до такої версії. Так, наприклад, прорисовка шматків піни нагадує загрозливий жест актора театру Кабукі, зафіксований Тосюсаєм Шараку в гравюрі «Отані Онідзі III в ролі слуги Едохея». Доречі, такий візуальний зв'язок з театральною практикою надавав приводу до дискусій щодо припущень – чи не Хокусай ховався за ім'ям нікому невідомого Шараку.

Порівняльний аналіз «Великої хвилі» з більш ранніми і пізніми версіями мотиву в творчості майстра, показують відсутність катастрофічних наслідків великої хвилі. У всіх аналогічних композиціях веслярі не так борються, скільки взаємодіють з нею. Художник показує злагоджену роботу колективу, групове зусилля, яке (і тільки воно), на думку японців, забезпечує результат. Зважаючи на те, що «читати» східні зображення (і японські, зокрема) слід справа наліво, уявляється принциповим, що човни направлені назустріч хвилі, що (на наш погляд) унаочнювало такі важливі у японському суспільстві чесноти, як

дисципліна, сміливість та стійкість у життєвих труднощах. Значна частина візуальних образів доби Токугава (від традиційних бамбуку, коропів, тигрів до іграшкового Даруми) містять саме такий підтекст.

ТРАДИЦІЇ КИТАЮ

Русанова Д. В. , студентка 1 курсу

Халамендик Ю. Э. , к. п. н. доцент

Запорізький національний університет

Культура стародавнього Китаю, незвичайні обряди і Вікова історія цієї країни відомі у всьому світі. Це саме та держава, де сучасний ритм життя, активний розвиток промисловості йде пліч-о-пліч з тисячолітньою традиціями. Повага до них і їх дотримання - є головною національною рисою жителів Піднебесної.

Гостинність і командний дух. Китаєць високо цінує своїх гостей. Тому будьте готові до того, що вже при першій зустрічі господар будинку зголоситься понести ваш багаж. Для них це вважається не тільки проявом гостинності, але і командного духу. Головна особливість місцевого менталітету - прагнення до співпраці і спільній роботі.

Також китайці беруть активну участь в організації дозвілля для своїх гостей. Як правило, культурна програма будується на ознайомленні з місцевими пам'ятками, відвідування ресторанів і розваг.

Спілкування зі старшими. Традиційна сім'я в Китаї з великим трепетом ставиться до старших представників роду. Повага і шанування вважається найвищим проявом моральності.

Традиційно діти шанують своїх батьків, а дружини - чоловіків. Ті, в той же час, повинні забезпечити комфортні побутові умови своєї сім'ї і стежити за продовженням роду.

Народження хлопчика для китайців вважається більшою радістю, ніж народження дівчинки. Тому ще кілька століть назад синам давали імена, які в перекладі звучать як «благополуччя», «щастя», а дівчаток називали «третіми зайвими» або «помилкою». На щастя, цей стародавній китайський звичай вже не актуальний, і дочкам тут дають більш приємні імена.

Чайна церемонія. Китайська чайна церемонія - це не просто вікова традиція, а справжнє мистецтво. Чай з китайської означає «наймудріше рослина», а сама культура чаювання вважається вищим майстерністю.

Чайна церемонія в Китаї зберігає в собі безліч секретів, а смак напою залежить від способів заварювання, температури води, атмосфери, посуду і т.д.

Чайний етикет навіть передбачає вживання одного або іншого сорту чаю, в залежності від пори року. Наприклад, влітку і восени китайці